



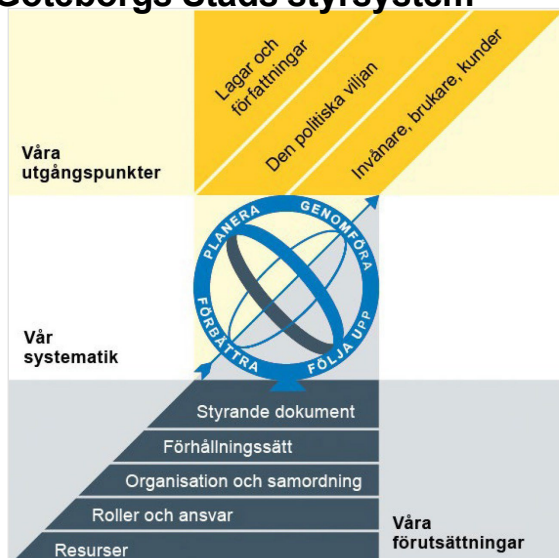
Göteborgs
Stad

Göteborgs Stads riktlinje för individuellt ekonomiskt stöd

Reglerande styrande dokument

Policy
► **Riktlinje**
Regel
Anvisning
Rutin
Instruktion

Göteborgs Stads styrsystem



Utgångspunkterna för styrningen av Göteborgs Stad är lagar och författningar, den politiska viljan och stadens invånare, brukare och kunder. För att förverkliga utgångspunkterna behövs förutsättningar av olika slag. Stadens politiker har möjlighet att genom styrande dokument beskriva hur de vill realisera den politiska viljan. Inom Göteborgs Stad gäller de styrande dokument som antas av kommunfullmäktige och kommunstyrelsen. Därutöver fastställer nämnder och bolagsstyrelser egna styrande dokument för sin egen verksamhet. Kommunfullmäktiges budget är det övergripande och överordnade styrande dokumentet för Göteborgs Stads nämnder och bolagsstyrelser.

Om Göteborgs Stads styrande dokument

Göteborgs Stads styrande dokument är våra förutsättningar för att vi ska göra rätt saker på rätt sätt. De anger vad nämnder/styrelser och förvaltningar/bolag ska göra, vem som ska göra det och hur det ska göras. Styrande dokument är samlingsbegreppet för dessa dokument.

Stadens grundläggande principer såsom demokratisk grundsyn, principer om mänskliga rättigheter och icke-diskriminering omsätts i praktisk verksamhet genom att de integreras i stadens ordinarie beslutsprocesser. Beredning av och beslut om styrande dokument har en stor betydelse för förverkligandet av dessa principer i stadens verksamheter.

De styrande dokumenten ska göra det tydligt både för organisationen och för invånare, brukare, kunder, leverantörer, samarbetspartners och andra intressenter vad som förväntas av förvaltningar och bolag. De styrande dokumenten ligger till grund för att utkräva ansvar när vi inte arbetar i enlighet med vad som är beslutat.

Styrande dokument			
Kommunala föreskrifter		Planerande och reglerande styrande dokument	
Normgivning mot enskild	Riktade styrande dokument	Planerande styrande dokument	Reglerande styrande dokument

Beslutad av:
Kommunfullmäktige

Gäller för:
Socialnämnd Centrum,
Hisingen, Nordost samt
Sydväst

Diarienummer:
SLK-2023-00580
(0478/20, 0044/22)

**Datum och paragraf för
beslutet:**
2023-11-23 § 56

Dokumentsort:
Riktlinje

Giltighetstid:
Tillsvidare

Senast reviderad:
2025-07-01

Dokumentansvarig:
Avdelningschef, Ärende och
utredning,
stadsledningskontoret

Bilagor:

Innehåll

Inledning	4
Syftet med denna riktlinje	4
Vem omfattas av riktlinjen	4
Bakgrund	4
Lagbestämmelser	4
Nationella föreskrifter och vägledningar	4
Koppling till andra styrande dokument	5
Riktlinje	6
Riksnorm	6
Målgrupp	6
Självförsörjning	6
Bistånd till hyreskostnader	7
Utredningsprinciper vid andrahandsuthyrning och inneboendeförhållanden	7
Bistånd i form av arbetsfrämjande insatser	9
Bistånd i form av rehabiliteringsinsatser	9
Bistånd till studerande	9
Högtider, utökat försörjningsstöd	10
Barnets perspektiv	10
Agerande vid risk för missförhållanden	10
Jämställdhet	11
Brottsutsatta	11
EU/ESS-medborgare	12
Nordiska medborgare	12
Övriga EU-medborgare	12
Papperslösa	12

Inledning

Syftet med denna riktlinje

Göteborgs Stads inriktning gällande ekonomiskt bistånd preciseras i denna riktlinje. Riktlinjerna grundas i gällande lagstiftning samt beslut som fattas i kommunfullmäktige och kommunstyrelse.

Vem omfattas av riktlinjen

Denna riktlinje gäller tillsvidare för ansvariga nämnder i Göteborgs stad och deras respektive förvaltningar.

Bakgrund

Riktlinjen grundas i lagstiftning, internationella, nationella och regionala överenskommelser och kommunala styrdokument. Stadens gemensamma processer, den kommunala delegationsordningen samt stadens organisering är ett stöd i arbetet med riktlinjen.

Lagbestämmelser

Riktlinjerna utgår främst från socialtjänstlagen (2025:400), SoL, förvaltningslagen (2017:900), FL och lagen (2018:1197) om Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter.

Verksamheterna ska bygga sina beslut på rättspraxis genom att följa förvaltningsdomstolarnas avgöranden. Det är främst domar från Högsta domstolen och Högsta förvaltningsdomstolen (tidigare Regeringsrätten) som är vägledande. Om det saknas domslut från Högsta förvaltningsdomstolen avseende en fråga kan kammarrättsdomar ge viss vägledning.

Nationella föreskrifter och vägledningar

Principen om alla människors lika värde och lika rättigheter är utgångspunkten för svensk politik inom socialtjänstområdet.

Socialstyrelsen utfärdar Allmänna råd och föreskrifter som publiceras i SOSFS, Socialstyrelsens författningssamling. Socialstyrelsen utfärdar också meddelandeblad för att redovisa sin uppfattning i vissa frågor. Sveriges kommuner och regioner (SKR) publicerar regelbundet cirkulär om nyheter och sina tolkningar i olika frågor

Koppling till andra styrande dokument

Göteborgs Stads budget är det övergripande och överordnade styrdokumentet för Göteborgs Stads nämnder och bolagsstyrelser. Budgetens roll är att inom de ekonomiska ramarna och gällande lagstiftning ange kommunfullmäktiges prioriterade mål och inriktningar. Prioritering av mål och områden för uppföljning sker i fullmäktiges årliga budgetbeslut.

Riktlinje

Riksnorm

Göteborgs Stad tillämpar den s.k. riksnormen som det stadgas om i 12 kap. 7 § SoL, enligt ett årligt beslut av kommunfullmäktige. Riksnormen grundar sig bland annat på pris- och konsumtionsundersökningar och nivån på normen bestäms av regeringen inför varje kalenderår. Stadsledningskontoret ansvarar för att information om den årliga förändringen i riksnormen meddelas berörda förvaltningar så snart beslut har fattats. Socialtjänsten bör beakta att riksnormen är beräknad utifrån försörjningsstödet tänkta roll som kortvarig lösning vid tillfälliga försörjningsproblem samt att nivåerna i normen i vissa fall understiger Konsumentverkets beräkningar av nödvändiga kostnader.

Målgrupp

Målgruppen för riktlinjen är personer/hushåll som enligt socialtjänstlagen: ”... inte själv kan tillgodose sina ekonomiska behov och inte heller kan få dem tillgodosedda på annat sätt...”. De har rätt att få ekonomiskt bistånd av socialnämnden för sin försörjning (försörjningsstöd) och för sina levnadskostnader i övrigt. Den enskilde ska tillförsäkras en skälig levnadsnivå genom biståndet. Biståndet ska utformas så att det stärker hans eller hennes möjligheter att leva ett självständigt liv. Det finns ett dubbelt uppdrag för socialtjänstens arbete med ekonomiskt bistånd:

1. Huvuduppgiften är att stödja den enskilde så att han eller hon kan klara sig utan ekonomiskt bistånd – hjälp till självförsörjning
2. I väntan på att detta blir möjligt har den enskilde under vissa förutsättningar och efter individuell behovsprövning rätt till ekonomiskt bistånd - hjälp till försörjning.

Självförsörjning

I Göteborgs Stad är motprestation för den som uppbär försörjningsstöd en självklarhet. En motprestation byggd på individens förutsättningar och som ett tydligt stöd till egen försörjning.

Socialtjänsten ska bidra till att individen hittar långsiktiga lösningar på sina (försörjnings) problem. I många fall är det rimliga slutmålet förvärvsarbete. Det är dock viktigt att beakta att alla människor inte har förutsättningar att försörja sig genom förvärvsarbete. Socialtjänstens insatser måste i de fallen inriktas på att hitta andra lösningar, till exempel genom att undersöka möjligheterna till rehabiliteringsinsatser, sjukersättning och andra ersättningar.

Arbetslinjen gäller och innebär en uttalad ömsesidighet, där den enskilde har både rättigheter och skyldigheter. De krav som ställs på individen måste dock alltid anpassas utifrån den enskildes förutsättningar att nå målet egen försörjning. Arbetet ska präglas av en helhetssyn på individens och familjens situation. Kvinnor och män ska ha samma möjligheter att få stöd för att förändra sin situation och därigenom nå egen försörjning.

Bistånd till hyreskostnader

Kommunfullmäktige fastställer årligen riktvärden för hur hög hyra som ett hushåll kan få beviljad genom ekonomiskt bistånd. Hyresnormen i Göteborg utgår från Försäkringskassans föreskrift om genomsnittlig och högsta godtagbara bostadskostnad. Det är de genomsnittliga hyrorna för Storgöteborg som utgör de giltiga riktvärdena.

Socialstyrelsens allmänna råd anger att utgångspunkten vid bedömning av vad som är en skälig boendekostnad bör vara vad en låginkomsttagare på orten normalt har möjlighet att betala i hyra.

Hyresmarknaden i Göteborg präglas i hög grad av bostadsbrist, vilket på senare år har lett till att många människor tvingas hyra bostad i andra/tredje hand eller vara inneboende. För socialtjänsten innebär den uppkomna situationen att biståndsbedömningarna kring olika former av boenden har blivit mer komplicerade. Många hushåll riskerar att utnyttjas på en bostadsmarknad där bostadsbrist råder och det går inte att utesluta att oegentligheter sker. Därför ska socialtjänstens utredningsskyldighet gällande bistånd till hyror präglas av ett aktivt förhållningssätt som ger underlag för korrekta och väl underbyggda myndighetsbeslut.

Socialtjänstens arbetssätt ska inte uppfattas bidra till en legitimering av otrygga hyresförhållanden för de människor som söker stöd hos socialtjänsten. Detta förhållningssätt ska gälla oavsett om det är fråga om förstahands-, andrahands- eller inneboendeförhållanden. Ökningen av antalet andrahands- och inneboendeförhyrningar gör det dock angeläget att uppmärksamma dessa förhållanden särskilt.

Klienten ska informeras om att andrahandsuthyrning utan godkännande från fastighetsägaren är otryggt och kan upphöra utan förvarning. Klienten bör därför aktivt söka finna annat boende. Informationen ska också klargöra att en förändrad boendesituation kräver ett nytt ställningstagande till om rätt till bistånd till boende föreligger.

Socialtjänsten ska genom myndighetsutövningen motverka att

- oskäligt höga andrahandshyror betalas
- bistånd utgår för samma hyra flera gånger
- oklarhet består om hur många som verkligen bor i en lägenhet, vid en prövning av rätten till bistånd
- biståndet understöder olagliga hyresrelationer

Utredningsprinciper vid andrahandsuthyrning och inneboendeförhållanden

Det är den som ansöker om biståndet som har ansvar för att lämna uppgifter och underlag som behövs för att socialtjänsten ska kunna utreda rätten till bistånd. Socialtjänsten ansvarar för att informera den som ansöker om bistånd vilka uppgifter som behöver lämnas för att ansökan ska kunna prövas samt att uppgifterna kan behöva kontrolleras. Om uppgifterna inte lämnas kan det leda till att ansökan avslås då den enskilde inte har bidragit till utredningen på sådant sätt att rätten till bistånd kan bedömas. Det är ansvarig handläggare och beslutsfattare i ärendet som avgör om underlaget är tillräckligt.

Nedanstående utredningsprinciper och förhållningssätt ska ligga till grund för bedömningen:

1. Socialtjänsten ska informera den enskilde om att andrahandsboenden ska godkännas av fastighetsägaren, samt att den enskilde bör efterfråga fastighetsägarens godkännande från förstahandshyresgästen. Avsaknaden av ett godkännande från fastighetsägaren utgör dock inte grund för avslag.

Den enskilde ska i normalfallet vara folkbokförd på adressen (lägenheten) men den som hyr ut bostaden i andra hand ska i normalfallet inte vara det. Handläggaren ska uppmana den enskilde att folkbokföra sig och sin familj där de bor. Socialtjänsten ska kontrollera antalet personer folkbokförda på adressen/lägenheten.

2. Den enskilde ska alltid visa hyrans storlek och till vem den faktiskt betalas. Detta bör visas med ett skriftligt kontrakt mellan förstahandshyresgästen och den enskilde. (En kontraktsmall ska vid behov tillhandahållas av socialtjänsten). För att bedöma hyrans skälighet ska hyresavi alltid uppvisas. Skälighetsbedömningen ska utgå från den faktiska hyran för lägenheten alternativt del av lägenhet plus ett tillägg på maximalt 15 procent i de fall lägenheten är möblerad. För bostadsrätter, se 4 § lag (2012:978) om uthyrning av privatbostad. Den enskilde har ansvar för att visa förstahandshyresgästens faktiska hyra genom att till exempel uppvisa en kopia på förstahandshyresgästens hyresavtal, hyresavi eller genom ett intyg från förstahandshyresgästens hyresvärd.
3. Om risk för bidragsbrott föreligger eller om oklarheter kvarstår kring boendeavtalet eller hyrans skälighet, som påverkar rätten till bistånd, ska utredningen kompletteras med ytterligare kontroller i syfte att åstadkomma större grad av klarhet. Samtycke ska inhämtas från den enskilde. Kontrollen kan till exempel bestå av ett hembesök där flera oklarheter kan komma att redas ut
 - Hyrans skälighet kan bedömas säkrare.
 - Hur stor del av lägenheten avser hyran?
 - Antalet boende i lägenheten kan klargöras och hur många som är folkbokförda där?
 - Bedöms den enskilde vara utsatt för oacceptabla boendevillkor? I sådana situationer bör utredaren beakta socialtjänstens yttersta ansvar att tillförsäkra den enskilde en skälig levnadsnivå.

Ekonomiskt bistånd ska fungera som ett yttersta skyddsnät för människor som har tillfälliga försörjningssvårigheter. Socialtjänstens verksamhet ska bygga på frivillighet och samförstånd men det innebär inte att den ska vara kravlös. En individuell bedömning av den enskildes situation måste alltid göras vilket, i vissa undantagssituationer, kan leda till att ekonomiskt bistånd kan utgå även om samtliga underlag inte kan uppvisas.

Även om boendesituationen inte motiverar att ekonomiskt bistånd beviljas i ett längre tidsperspektiv, till exempel på grund av att hyran bedöms vara oskäligt hög, ska den enskilde ges skäligt rådrum att förändra sin boendesituation.

Ovanstående utredningsprinciper ska tillämpas även vid inneboendeförhållanden. Enligt hyreslagen finns inte någon möjlighet att ställa krav på godkännande av fastighetsägaren för att ha inneboenden. Däremot ska den som innehar hyreskontraktet vara folkbokförd på adressen (lägenheten).

För det fall det kan antas att en uppgift i folkbokföringen om en person är oriktig eller ofullständig ska socialtjänsten enligt 32 c § folkbokföringslagen (1991:749) underrätta Skatteverket om detta.

Bistånd i form av arbetsfrämjande insatser

Det är angeläget att socialtjänsten kan erbjuda lämpliga insatser till arbetslösa personer för att underlätta återinträdet på arbetsmarknaden. Beslut om arbetsfrämjande insatser fattas enligt 12 kap. 4 § SoL och innefattar möjligheten att anvisa lämpliga stöd och kompetenshöjande insatser, såsom praktik och tidsbegränsade anställningar.

Möjligheten att få och behålla ett arbete stärks av att arbetsmarknadsinsatser kan samordnas med utbildningsinsatser. Nämnden för arbetsmarknad och vuxenutbildning (NAV) ansvarar för att verkställa socialnämndernas beslut enligt 12 kap. 4 § socialtjänstlagen om deltagande i anvisad praktik, kompetenshöjande verksamhet eller annan insats som syftar till självförsörjning. Vid verkställandet fullgör nämnden socialtjänstuppgifter.

Bistånd i form av rehabiliteringsinsatser

Bistånd ska alltid anpassas till den enskildes förutsättningar och behov. Alla människor har inte förutsättningar att försörja sig genom förvärvsarbete varför olika former av rehabiliterande insatser bör finnas tillgängliga för att bidra till att människor återvinner sin arbetsförmåga. Arbetslivsinriktad rehabilitering är ett ansvar för socialtjänsten och ett gemensamt uppdrag till de samverkande myndigheterna, Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, regionen och kommunen. Försäkringskassan har ett samordnande uppdrag för enskilda personers rätt till rehabiliterande insatser.

Samordningsförbundet/finansiell samordning i Göteborg är en viktig part för att utveckla metoder och insatser som rör rehabilitering.

Bistånd till studerande

Vuxna studerande bör i regel ha sin försörjning genom studiestödsformerna.

För Göteborgs Stad gäller dock särskilda riktlinjer kring möjligheterna för långtidsberoende personer (mer än 12 månader) att studera även på gymnasienivå, tex för att komplettera sina ofullständiga gymnasiebetyg. Ett biståndsbeslut som avser studier på gymnasienivå ska fattas utifrån en individuell prövning och med stöd av 12 kap. 2 § SoL, dvs. utöver nämnden skyldighet. Bland de personer som är beroende av bidrag till sin försörjning är det vanligt att utbildningsnivån och arbetslivserfarenheten är låg. Kraven på kompetens bland dem som ska konkurrera på arbetsmarknaden ökar stadigt och påverkar vilka insatser som är möjliga och lämpliga för socialtjänstens klienter. Det är

socialtjänstens uppgift att vid behov motivera den enskilde till att öka sin kompetens i relation till arbetsmarknaden. Även om det är möjligt att ansöka om statliga studiemedel redan på grundnivå, ska ingen behöva skuldsätta sig för att tillgodogöra sig grundskolekompetens. Reglerna kring studiebidrag gör att socialtjänsten inte bör ställa krav på att i första hand ansöka om detta bidrag på grundskolenivå.

Som en del av Göteborgs samlade kompetensförsörjning ska personer som uppbär ekonomiskt bistånd kunna delta i kortare yrkesutbildning som Göteborgs Stad utarbetat. En sådan utbildning ska ske i arbetsmarknad- och vuxenutbildningsförvaltningen regi och vara en del av den individuella och samordnade planeringen mellan kompetenscenter och socialtjänsten. Sådana studier ska vara möjliga att genomföra med bibehållet försörjningsstöd. Möjligheten att ansöka om aktivitetsstöd, annan ersättning eller studiemedel ska alltid undersökas. Beslut om deltagande fattas enligt 12 kap. 4 § SoL.

Högtider, utökat försörjningsstöd

I Göteborg ska det vara möjligt att ge utökat bistånd till långtidsberoende barnfamiljer i samband med vissa högtider. Hushåll med barn, som uppburit ekonomiskt bistånd under minst 10 månader, har rätt till utökat försörjningsstöd under motsvarande två (2) valfria högtidsdagar under en 12-månaders period. Under dessa dagar fördubblas dagsnormen enligt riksnormen för respektive hushåll.

Barnets perspektiv

All verksamhet som rör barn ska vila på de grundläggande bestämmelserna i gällande lagstiftning och i FN:s barnkonvention. I Sverige är barnkonventionen lag. Barns bästa ska tillgodoses och barn har rätt att komma till tals och få sina åsikter beaktade. Vid utredningar som rör barn ska barnets behov vara utgångspunkten vid prövning av vad som är barnets bästa. En kartläggning av barnets situation ska göras. Principen om barnets bästa kan inte användas för att frånga gällande lag men när det finns utrymme för olika tolkningar eller bedömningar kan principen användas för att välja den för barnet mest fördelaktiga lösningen. En analys av såväl positiva som negativa konsekvenser av ett beslut bör redovisas. Om ett beslut fattas där andra intressen än barnets bästa har vägt tyngre ska detta motiveras. Barnets vilja ska synliggöras och utgöra del av beslutsunderlaget. Barnet har rätt att få uttrycka sin vilja och har samtidigt rätt att slippa ta ansvar för svåra beslut. Det gäller barn som är berörda av bistånd och insatser inom socialtjänst- och funktionshinderområdet.

Barnrättsperspektivet och barnkonventionen ska särskilt beaktas vid bedömningen av bistånd till hyreskostnader för barnfamiljer.

Agerande vid risk för missförhållanden

I 19 kap. 1 § SoL framgår att myndigheter vars verksamhet berör barn och ungdom samt andra myndigheter inom hälso- och sjukvården och socialtjänsten är skyldiga att genast anmäla till socialnämnden om de i sin verksamhet får kännedom om något som kan innebära att socialnämnden behöver ingripa till ett barns skydd. Skyldigheten gäller alla anställda hos sådana myndigheter. Det är angeläget att socialtjänstens olika funktioner

agerar samfällt när det kommit till socialnämndens kännedom att ett barn riskerar att fara illa. Oavsett var i organisationen kunskapen uppstår att ett barn riskerar att fara illa föreligger ett ansvar att agera aktivt och tillse att socialnämnden ingriper till barns skydd.

Jämställdhet

Det är självklart att kvinnor och män, pojkar och flickor ska ha samma möjligheter, rättigheter och skyldigheter inom alla områden i livet. I socialtjänstens mål i 2 kap 1 § SoL föreskrivs att socialtjänsten på demokratins och solidaritetens grund ska främja enskildas jämlika och jämställda levnadsvillkor. Män och kvinnor ska likställas och ha samma levnadsvillkor. Jämställdhetsperspektivet ska därmed ligga till grund vid varje bedömning av bistånd och en målmedveten strävan att motverka all särbehandling mellan könen måste finnas inom varje socialtjänstverksamhet.

Brottsutsatta

I 13 kap. 1 § SoL har brottsoffer getts ett särskilt lagrum. Paragrafen skärptes ytterligare både 2007 och 2012, vilket är angeläget att uppmärksamma: ”Socialnämnden ska erbjuda brottsofferstöd. Insatsen kan riktas till både den som har utsatts för brott och dennes närstående. I socialnämndens ansvar enligt första stycket ingår att nämnden ska vara uppmärksam på att personer kan vara i behov av insatser för att förändra sin situation, såsom kvinnor som är eller har varit utsatta för våld eller andra övergrepp av en närstående man, andra personer som är eller har varit utsatta för våld eller andra övergrepp av någon närstående samt personer som är eller har varit utsatta för våld eller förtryck med hedersmotiv.” Genom en egen försörjning finns en hälsofrämjande kraft som stärker egenmakten och självbestämmandet.

Socialnämnden ansvarar också enligt 18 kap. 7 § för att ett barn, som utsatts för brott, och barnets närstående får de insatser som de behöver. Socialnämnden ska beakta att även ett barn som bevittnat våld eller andra övergrepp av eller mot närstående är offer för brott. Det bör uppmärksammas att stöd till brottsoffer inte enbart omfattar kvinnor och barn. I vissa komplicerade situationer är det nödvändigt att nära samverka med polis och andra myndigheter samt att inhämta konsultativt stöd från juridisk kompetens

Verksamheter som bedrivs av Göteborgs Stad är till exempel Stödcentrum för brottsutsatta, medlingsverksamheten, kriscentrum för kvinnor, kriscentrum för män, Barnahus Göteborg och Projekt Utväg.

I stadens trygg i-arbete är de som vill lämna organiserad kriminalitet, våldsbejakande extremism eller annan organiserad olaglig verksamhet viktig. Särskild riktlinje och policy finns i staden för området. Försörjning och stöd till arbete är viktiga delar i ett sådant arbete.

EU/ESS-medborgare

Nordiska medborgare

Nordiska medborgare ska behandlas på samma sätt som svenska medborgare vid tillämpningen av socialtjänstlagen. Detta följer av den Nordiska konventionen (Lag om nordisk konvention om socialt bistånd och sociala tjänster (1995:479)). Det är medborgarskapet som ger rätten till likabehandling. En icke-nordisk familjemedlem ska behandlas som en familjemedlem till en EU-medborgare, se nedan.

Övriga EU-medborgare

EU-medborgare och deras familjemedlemmar ska behandlas som svenska medborgare vid tillämpningen av socialtjänstlagen, om de har uppehållsrätt. Under de första tre månaderna har EU-medborgaren och dennes familjemedlemmar en ovillkorlig uppehållsrätt men förväntas under denna tid klara sin egen försörjning. Därefter åligger det socialtjänsten att självständigt bedöma om en person har uppehållsrätt vid tidpunkten för ansökan om ekonomiskt bistånd. Uppehållsrätten prövas främst utifrån 3 a kap. i utlänningslagen (2005:716) och 3 a kap. i utlänningsförordningen (2006:97). Om en person har uppehållsrätt ska socialtjänstlagen tillämpas fullt ut, dvs. principen om likabehandling gäller. Därvid ska en bedömning göras av om Göteborg är vistelse- eller bosättningskommun enligt 2 a kap. SoL. I övrigt ska samma krav ställas som gäller för svenska medborgare eller andra personer bosatta i staden. Saknar personen uppehållsrätt ska han eller hon bedömas efter samma principer som papperslös, se nedan.

Papperslösa

Med papperslös avses en person som befinner sig i Sverige utan nödvändiga tillstånd och således inte kan anses bosatt i landet. Det kan t.ex. röra sig om personer som inte har sökt något uppehållstillstånd eller vars uppehållstillstånd har löpt ut eller återkallats. Hit hör också EU-medborgare och deras familjemedlemmar som saknar uppehållsrätt efter tre månaders vistelse i landet. Socialtjänstens ansvar för papperslösa personer är begränsat till stöd och hjälp i akuta situationer (nödbistånd) utifrån kommunens yttersta ansvar enligt 4 kap. 1 § SoL för de som vistas i kommunen. Till gruppen papperslösa räknas inte personer som fått ett slutligt avslagsbeslut på sin asylansökan och håller sig undan så att ett beslut om avvisning eller utvisning inte kan verkställas. Dessa omfattas av Lag (1994:137) om mottagande av asylsökande m.fl., LMA, och saknar därför rätt till ekonomiskt bistånd med stöd av socialtjänstlagens 12 kap. 1 §, för motsvarande biståndsbehov. Detta gäller även om inga medel i praktiken betalas ut med stöd av LMA. Nödbistånd i akuta situationer för denna grupp kan istället prövas enligt 12 kap. 2 § SoL, dvs. utöver kommunens skyldigheter.